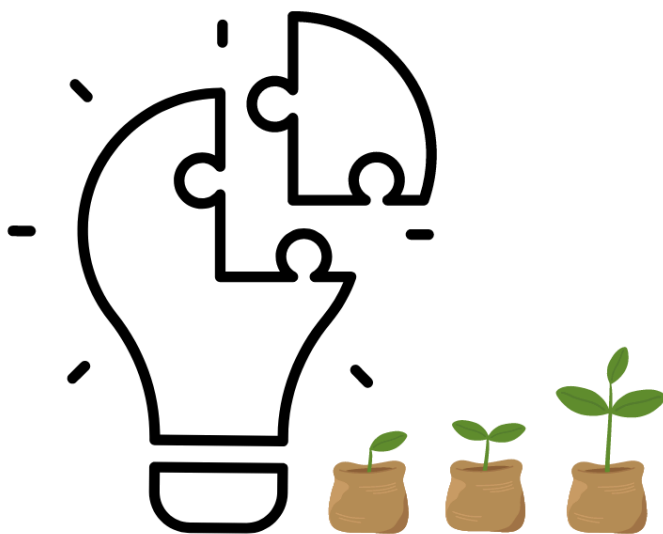

MOMS MOTHER MATTERS

Το δικαίωμα των γυναικών με
αναπηρία στη μητρότητα

ΑΝΑΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣΗ για το Εργαλείο Αυτοαξιολόγησης

για τις μητέρες και τις
γυναίκες με αναπηρία
και κάθε ενδιαφερόμενο

ΕΡΓΟ ERASMUS PLUS
AP. 2023-I-IT02-KA220-ADU-
000I53664

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Γυναίκες και μητέρες με αναπηρία: Ανατροφοδότηση σχετικά με Εργαλείο Αυτοαξιολόγησης

Σας ευχαριστούμε που εξετάσατε τον εαυτό σας μέσω του εργαλείου αυτοαξιολόγησης του έργου μας! Εδώ προτείνουμε ορισμένους πόρους, συνδέσμους και υλικό μέσω του οποίου μπορείτε να εμβαθύνετε τις γνώσεις σας σχετικά με την αναπηρία, την συμπερίληψη και τα σχετικά δικαιώματα.

A: Αυτοεπίγνωση και Γνώση

1. Γνώση των Δικαιωμάτων: Είστε εξοικειωμένες με τα δικαιώματά σας σχετικά με την προσβασιμότητα και την συμπερίληψη σύμφωνα με τους τοπικούς νόμους και τις διεθνείς συμβάσεις (π.χ. τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία);
 1. Ναι
 2. Όχι
 3. Κάπως
 4. Θα ήθελα να μάθω περισσότερα

Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία είναι μια διεθνής συνθήκη για τα ανθρώπινα δικαιώματα που στοχεύει στην προστασία και την προώθηση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία. Αναγνωρίζει ότι τα άτομα με αναπηρία έχουν τα ίδια θεμελιώδη δικαιώματα με όλους τους άλλους ανθρώπους και δεν πρέπει να υφίστανται διακρίσεις λόγω της αναπηρίας τους. Η σύμβαση καλύπτει ένα ευρύ φάσμα δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος στην εκπαίδευση, την υγειονομική περίθαλψη, την απασχόληση και τη συμμετοχή στην κοινοτική ζωή. Προωθεί επίσης την προσβασιμότητα και την ένταξη των ατόμων με αναπηρία σε όλες τις πτυχές της κοινωνίας.

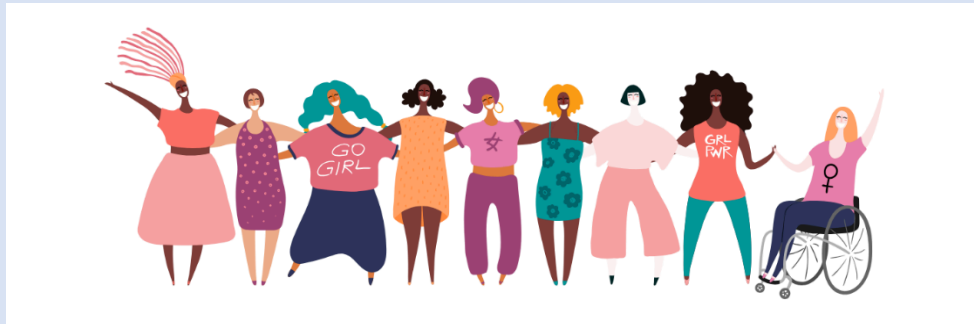
Δείτε περισσότερα εδώ:

<https://social.desa.un.org/issues/disability/crpd/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities-crpd>

2. Πηγές πληροφοριών: Αναζητάτε ενεργά πληροφορίες σχετικά με την ένταξη και την προσβασιμότητα από αξιόπιστες πηγές (π.χ. ομάδες υπεράσπισης, επίσημοι ιστότοποι);
1. Ναι
 2. Όχι
 3. Περιστασιακά
 4. Δεν ξέρω πού να βρω αυτές τις πληροφορίες

Στο πλαίσιο των γυναικών με ειδικές ανάγκες, ο όρος «συμπερίληψη» αναφέρεται στη διασφάλιση ότι είναι πλήρως ευπρόσδεκτες και ενσωματωμένες σε όλες τις πτυχές της κοινωνίας, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης, της απασχόλησης,

της υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών δραστηριοτήτων. Περιλαμβάνει τη δημιουργία ενός υποστηρικτικού και προσβάσιμου περιβάλλοντος το οποίο σέβεται τις ατομικές ανάγκες και τα δικαιώματά τους και τους παρέχει ίσες ευκαιρίες συμμετοχής και συνεισφοράς. Η συμπερίληψη περιλαμβάνει επίσης την άρση των εμποδίων και των στερεοτύπων που ενδέχεται να περιορίζουν την πλήρη συμμετοχή και κοινωνική ένταξη των γυναικών αυτών.

Στον ακόλουθο σύνδεσμο μπορείτε να λάβετε περισσότερες πληροφορίες:
https://sdgs.un.org/goals/goal5#progress_and_info

Εδώ μπορούν να διερευνηθούν οι ακόλουθες πηγές, συμπεριλαμβανομένων κυβερνητικών ιστότοπων, μη κερδοσκοπικών οργανισμών, ακαδημαϊκών ιδρυμάτων και επαγγελματικών ενώσεων:

Κυβερνητικοί Ιστότοποι

European Commission – Strategy on Inclusion:

<https://www.inclusion-europe.eu/european-commission-presents-strategy-for-the-right>

[s-of-persons-with-disabilities-2021-2030/](#)

Report EU Commission -

https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2023-0360_EN.html

Special needs and inclusive education in Germany -

<https://www.eduserver.de/special-needs-and-inclusive-education-germany-4523-en.html>

Inclusion of special populations -

<https://www.niaid.nih.gov/grants-contracts/special-populations>

Inclusion Europe - <https://www.inclusion-europe.eu/>

Americans with Disabilities Act (ADA): The official website provides comprehensive information on the ADA, including regulations, guidelines, and resources for accessibility. <https://www.ada.gov/>

U.S. Department of Education, Office for Civil Rights (OCR): This site offers information on laws and regulations related to accessibility and inclusion in education.

<https://www2.ed.gov/about/offices/list/ocr/index.html>

U.S. Department of Health and Human Services (HHS), Office for Civil Rights: Focuses on healthcare and social services accessibility. <https://www.hhs.gov/ocr/index.html>

Μη Κερδοσκοπικοί Οργανισμοί

The National Center on Disability and Access to Education (NCDAE): Provides resources and tools for making educational materials accessible. <http://ncdae.org/>

Web Accessibility Initiative (WAI): Part of the World Wide Web Consortium (W3C), WAI offers guidelines and resources for web accessibility. <https://www.w3.org/WAI/>

American Association of People with Disabilities (AAPD): Advocacy and resources for accessibility and inclusion. <https://www.aapd.com/>

Ακαδημαϊκά Ιδρύματα

CAST: An educational research and development organization that provides information on Universal Design for Learning (UDL). <http://www.cast.org/>

National Center on Accessible Educational Materials (AEM): Offers resources on making educational materials accessible. <http://aem.cast.org/>

Επαγγελματικές Ενώσεις

International Association of Accessibility Professionals (IAAP): Provides certifications, resources, and networking opportunities for accessibility professionals.

<https://www.accessibilityassociation.org/>

Society for Human Resource Management (SHRM)**: Offers resources and guidelines on workplace inclusion and accessibility.

<https://www.shrm.org/>

Άλλοι Χρήσιμοι Πόροι

The National Disability Authority (NDA): Provides information and resources on accessibility standards and guidelines. <http://nda.ie/>

Accessible Technology Coalition: A hub for information on accessible technology.

<https://atcoalition.org/>

Disability:IN: A non-profit resource for business disability inclusion.

B: Προσβασιμότητα του Φυσικού Περιβάλλοντος

3. Δημόσιοι χώροι: Είναι προσβάσιμοι σε εσάς οι δημόσιοι χώροι εντός της κοινότητάς σας (πάρκα, βιβλιοθήκες, κοινοτικά κέντρα);
1. Ναι
 2. Όχι
 3. Μερικώς
 4. Θα ήθελα να λαμβάνω περισσότερες πληροφορίες για το περιβάλλον μου ώστε να μπορώ να τις χρησιμοποιώ στην καθημερινή μου ζωή

4. Συγκοινωνίες: Είναι τα μέσα μαζικής μεταφοράς στην περιοχή σας προσβάσιμα σε εσάς;
1. Ναι
 2. Όχι
 3. Μερικώς
 4. Θα ήθελα να λαμβάνω περισσότερες πληροφορίες για το περιβάλλον μου ώστε να μπορώ να τις χρησιμοποιώ στην καθημερινή μου ζωή
5. Προσβασιμότητα στο χώρο εργασίας: Είναι ο χώρος εργασίας σας (ή ο δυνητικός χώρος εργασίας σας) εξοπλισμένος με τις απαραίτητες διευκολύνσεις για την προσβασιμότητά σας;
1. Ναι
 2. Όχι
 3. Δεν εφαρμόζεται
 4. Θα ήθελα να λάβω υποστήριξη προκειμένου να καταστεί πιο προσβάσιμος
6. Στέγαση: Είναι προσβάσιμος ο χώρος διαβίωσής σας ή οι πιθανές επιλογές που έχετε ως προς τη στέγασή σας;
1. Ναι
 2. Όχι
 3. Μερικώς
 4. Θα ήθελα να λάβω υποστήριξη σχετικά με το τι είναι δυνατό
7. Υπηρεσίες Υγείας: Είναι προσβάσιμες οι υπηρεσίες υγείας (κλινικές, νοσοκομεία) στην περιοχή σας;
1. Ναι
 2. Όχι
 3. Μερικώς
 4. Δεν ξέρω ποιον να ρωτήσω

Υπάρχουν οι ακόλουθοι τύποι προσβασιμότητας:

Φυσική προσβασιμότητα: διασφάλιση ότι τα φυσικά περιβάλλοντα είναι προσβάσιμα για άτομα με αναπηρίες, όπως για παράδειγμα ράμπες για χρήστες αναπηρικών αμαξιδίων και χειρολαβές στα μπάνια.

Οπτική προσβασιμότητα: καθιστώντας το περιεχόμενο και την πληροφόρηση προσβάσιμα για άτομα με προβλήματα όρασης, όπως μέσω της χρήσης προγραμμάτων ανάγνωσης οθόνης και μέσω της παροχής εναλλακτικού κειμένου (αγγ. alternative text) για εικόνες.

Ακουστική προσβασιμότητα: παροχή διευκολύνσεων για άτομα με προβλήματα ακοής, όπως κλειστές λεζάντες (αγγ. closed captions) για βίντεο και διερμηνείες νοηματικής γλώσσας.

Γνωστική προσβασιμότητα: καθιστώντας τις πληροφορίες κατανοητές και πλοηγήσιμες για άτομα με γνωστικές αναπηρίες, όπως μέσω της χρήσης απλής γλώσσας και μέσω της παροχής σαφών οδηγιών.

Ψηφιακή προσβασιμότητα: διασφάλιση ότι οι ιστότοποι και το ψηφιακό περιεχόμενο είναι προσβάσιμα σε όλους τους χρήστες, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρίες, μέσω λειτουργιών όπως η δυνατότητα πλοήγησης μέσω πληκτρολογίου και οι επιλογές μετατροπής κειμένου σε ομιλία.

Προσβασιμότητα στις επικοινωνίες: παροχή διευκολύνσεων για άτομα με προβλήματα ομιλίας και επικοινωνίας, όπως η χρήση πινάκων επικοινωνίας ή μηνυμάτων κειμένου ως εναλλακτικών μορφών επικοινωνίας.

Επιπλέον πηγές:

<https://www.handtalk.me/en/blog/accessibility/>

<https://accessiblecampus.ca/understanding-accessibility/what-are-the-barriers/>

Σε περίπτωση που θα θέλατε ο χώρος εργασίας σας να είναι εξοπλισμένος με τις απαραίτητες διευκολύνσεις, τότε τα ακόλουθα θα ήταν μια καλή πηγή πληροφόρησης:

- **Είσοδοι και Έξοδοι:** Βεβαιωθείτε ότι οι πόρτες είναι αρκετά φαρδιές (τουλάχιστον 32 ίντσες) και ότι υπάρχουν διαθέσιμες ράμπες όπου υπάρχουν σκαλοπάτια. Επιπλέον, οι αυτόματες πόρτες είναι προτιμότερες.
- **Μονοπάτια:** Διατηρήστε τα μονοπάτια καθαρά, φαρδιά και χωρίς εμπόδια. Τα δάπεδα πρέπει επίσης να είναι αντιολισθητικά.
- **Ανελκυστήρες:** Εγκαταστήστε ανελκυστήρες με απτικά κουμπιά και ηχητικά σήματα.
- **Σήμανση:** Χρησιμοποιήστε στοιχεία σήμανσης μεγάλου μεγέθους, τα οποία να έχουν παράλληλα υψηλή αντίθεση και απτική σήμανση για εύκολη πλοήγηση.
- **Τουαλέτες:** Βεβαιωθείτε ότι οι τουαλέτες είναι προσβάσιμες, ότι διαθέτουν χειρολαβές, χαμηλούς νεροχύτες και άφθονο χώρο για ελιγμούς.
- **Φωτισμός:** Παρέχετε ρυθμιζόμενο φωτισμό για να φιλοξενήσετε άτομα με προβλήματα όρασης ή άλλες ευαισθησίες.
- **Ήχος:** Χρησιμοποιήστε υλικά απορρόφησης ήχου για να μειώσετε τα επίπεδα θορύβου και να παρέχετε βρόχους ακοής ή άλλα βοηθητικά συστήματα ακρόασης.

- **Οπτικά Στοιχεία:** Προσφέρετε οπτικούς συναγερμούς για καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και βεβαιωθείτε ότι οι κρίσιμες πληροφορίες είναι διαθέσιμες σε γραφή Μπράιγ και με μεγάλα γράμματα.
- **Εναλλακτικές Μορφές Εγγράφων:** Παρέχετε τα έγγραφα σε γραφή Μπράιγ, μεγάλα τυπογραφικά στοιχεία και ψηφιακές μορφές συμβατές με προγράμματα ανάγνωσης οθόνης.
- **Υποστηρικτική Τεχνολογία:** Εξασφαλίστε τη διαθεσιμότητα συσκευών όπως προγράμματα ανάγνωσης οθόνης, λογισμικό μετατροπής ομιλίας σε κείμενο και βοηθήματα ακοής.
- **Διερμηνείς Νοηματικής Γλώσσας:** Παροχή διερμηνέων ή υπηρεσιών αναμετάδοσης μέσω βίντεο (αγγ. Video Relay Services – VRS) για άτομα που είναι κωφά ή βαρήκοα.
- **Πρόσβαση:** Να επιτρέπεται στα ζώα εξυπηρέτησης να εισέρχονται σε όλους τους χώρους όπου επιτρέπεται το κοινό.
- **Εγκαταστάσεις:** Παροχή καθορισμένων περιοχών ανακούφισης για τα ζώα εξυπηρέτησης.
- **Εκπαίδευση όσον αφορά την Ευαισθητοποίηση:** Εκπαιδεύστε το προσωπικό σχετικά με την ευαισθητοποίηση σε θέματα που αφορούν την αναπηρία και την κατάλληλη σχετική εθιμοτυπία.
- **Διαδικασίες για περιπτώσεις Έκτακτης Ανάγκης:** Βεβαιωθείτε ότι το προσωπικό γνωρίζει πώς να βοηθήσει τα άτομα με αναπηρίες κατά τη διάρκεια καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.
- **Πολιτικές Συμπερίληψης:** Ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικών που προωθούν την προσβασιμότητα και την συμπερίληψη.

- **Μηχανισμός Ανατροφοδότησης:** Δημιουργία ενός συστήματος συλλογής και απάντησης σε σχόλια από τους χρήστες τα οποία αφορούν την προσβασιμότητα.
- **Διαδικτυακή Προσβασιμότητα:** Βεβαιωθείτε ότι οι ιστότοποι και οι διαδικτυακοί πόροι συμμορφώνονται με τις Οδηγίες για την Προσβασιμότητα του Περιεχομένου του Ιστού (WCAG).
- **Ψηφιακά Περίπτερα:** Βεβαιωθείτε ότι τα ψηφιακά περίπτερα είναι προσβάσιμα, και ότι διαθέτουν επιλογές για έξοδο υπό τη μορφή ήχου και είσοδο περιεχομένου μέσω αφής.
- **Προσβάσιμοι Χώροι Στάθμευσης:** Παρέχετε καθορισμένους προσβάσιμους χώρους στάθμευσης κοντά στην είσοδο των κτιρίων.
- **Υπηρεσίες Μεταφοράς:** Προσφέρετε προσβάσιμες υπηρεσίες μεταφοράς με λεωφορείο ή παρέχετε πληροφορίες σχετικά με τις επιλογές προσβάσιμων δημόσιων συγκοινωνιών.
- **Τακτικές Επιθεωρήσεις:** Διεξαγωγή περιοδικών αναθεωρήσεων και ενημερώσεων για τη διασφάλιση της συνεχούς συμμόρφωσης με τα πρότυπα προσβασιμότητας.

Στους ακόλουθους συνδέσμους μπορείτε να βρείτε μερικές πρόσθετες πληροφορίες:

- ❖ <https://askearn.org/page/creating-an-accessible-and-welcoming-workplace>
- ❖ <https://www.uitp.org/news/the-importance-of-public-transport-accessibility-and-social-inclusion/>
- ❖ <https://www.handtalk.me/en/blog/accessibility-in-healthcare/>

Γ: Κοινωνική και Ψηφιακή Συμπερίληψη

8. Κοινωνική Συμπερίληψη: Αισθάνεστε ότι συμμετέχετε επαρκώς σε κοινωνικές δραστηριότητες και εκδηλώσεις της κοινότητας;
1. Ναι
 2. Όχι
 3. Κάποτε
 4. Θα ήθελα να λάβω πληροφορίες και υποστήριξη προκειμένου να συμμετέχω περισσότερο
9. Ψηφιακή Προσβασιμότητα: Είναι προσβάσιμοι οι ιστότοποι, οι εφαρμογές και οι ψηφιακές υπηρεσίες που χρησιμοποιείτε (π.χ. συμβατότητα με προγράμματα ανάγνωσης οθόνης, υπότιτλοι σε βίντεο);

1. Ναι
2. Όχι

3. Κάπως
4. Θα ήθελα να λάβω πληροφορίες και υποστήριξη σχετικά με την ψηφιακή προσβασιμότητα

10. Πώς να διευθετήσω ένα ραντεβού: Μπορώ να κλείσω αυτόνομα ραντεβού σε ιστότοπους, εφαρμογές και ψηφιακές υπηρεσίες και να προσδιορίσω ποια βοηθήματα απαιτούνται για την επίσκεψή μου (π.χ. διερμηνέας νοηματικής γλώσσας, Κοινωνικές Ιστορίες κ.λπ.)

1. Ναι
2. Όχι
3. Κάπως
4. Θα ήθελα να λάβω περισσότερη πληροφόρηση και υποστήριξη

Η κοινωνική συμπερίληψη αναφέρεται στη διαδικασία βελτίωσης των όρων συμμετοχής στην κοινωνία για άτομα και ομάδες που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση, περιθωριοποιούνται ή αποκλείονται με άλλο τρόπο. Περιλαμβάνει προσπάθειες για να διασφαλιστεί ότι όλα τα άτομα, ανεξάρτητα από το υπόβαθρό τους, έχουν ίσες ευκαιρίες να συμμετέχουν πλήρως στην οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική και πολιτική ζωή. Η κοινωνική συμπερίληψη είναι απαραίτητη για τη διαμόρφωση μιας δίκαιης, ισότιμης και ακμάζουσας κοινωνίας, όπου όλα τα άτομα έχουν την ευκαιρία να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους και να συνεισφέρουν στην κοινότητα. Απαιτεί μια συλλογική προσπάθεια από άτομα, οργανισμούς και κυβερνήσεις για την άρση των εμποδίων και τη δημιουργία περιβαλλόντων χωρίς αποκλεισμούς.

Οι γενικές πτυχές της κοινωνικής συμπερίληψης αφορούν: α) τη Δικαιοσύνη και την Ισότητα (αγγ. Equity and Equality), β) τη Συμμετοχή, γ) την Προσβασιμότητα δ) το Σεβασμό και την Αξιοπρέπεια και ε) τα Υποστηρικτικά Δίκτυα.

Τα ακόλουθα πιστεύεται ότι αποτελούν το βασικό πλεονέκτημα της κοινωνικής

συμπερίληψης: Ατομική Ευημερία, Καινοτομία και Δημιουργικότητα.

Μερικά παραδείγματα προσπαθειών για κοινωνική συμπερίληψη είναι τα εξής:

Συμπεριληπτική Εκπαίδευση: Σχολεία τα οποία προσαρμόζονται για να φιλοξενήσουν μαθητές με διαφορετικές ανάγκες και υπόβαθρο, παρέχοντας ίσες ευκαιρίες μάθησης και ανάπτυξης.

Προσβάσιμοι Δημόσιοι Χώροι: Σχεδιασμός πάρκων, κτιρίων και συστημάτων δημόσιων συγκοινωνιών τα οποία είναι προσβάσιμα σε άτομα με αναπηρίες.

Κοινοτικά Προγράμματα: Πρωτοβουλίες που φέρνουν κοντά ανθρώπους από διαφορετικά υπόβαθρα προκειμένου να συμμετάσχουν σε πολιτιστικές, ψυχαγωγικές και κοινωνικές δραστηριότητες.

Διαφορετικότητα στο Χώρο Εργασίας: Εργοδότες που εφαρμόζουν πολιτικές οι οποίες προωθούν τη διαφορετικότητα και τη συμπερίληψη όσον αφορά την πρόσληψη και τη διατήρηση προσωπικού, καθώς και την κουλτούρα που εφαρμόζεται στον χώρο εργασίας.

Η ψηφιακή προσβασιμότητα αναφέρεται στον σχεδιασμό και τη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου, εφαρμογών και υπηρεσιών οι οποίες μπορούν εύκολα να προσπελαστούν και να χρησιμοποιηθούν από όλα τα άτομα, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρίες. Περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα πρακτικών που αποσκοπούν στη διασφάλιση ότι τα ψηφιακά περιβάλλοντα είναι συμπεριληπτικά και εύχρηστα για άτομα με διαφορετικές ικανότητες και ανάγκες.

Τα οφέλη της ψηφιακής προσβασιμότητας περιλαμβάνουν τη συμμετοχικότητα, τη νομική συμμόρφωση, τη βελτιωμένη χρηστικότητα, μια ευρύτερη προσέγγιση του κοινού, καθώς και την κοινωνική ευθύνη.

Αρ.	ΠΤΥΧΕΣ ΤΗΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ	ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ
-----	---	--------------

1 Προσβασιμότητα στο Διαδίκτυο	❖ Διασφάλιση ότι οι ιστότοποι μπορούν να χρησιμοποιηθούν από άτομα με ειδικές ανάγκες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που χρησιμοποιούν προγράμματα ανάγνωσης οθόνης ή που έχουν προβλήματα όρασης ή κινητικές αναπηρίες. ❖ Ακολουθώντας κατευθυντήριες γραμμές όπως οι Οδηγίες για την Προσβασιμότητα του Περιεχομένου του Ιστού (WCAG) που αναπτύχθηκαν από το World Wide Web Consortium (W3C).
2 Λογισμικό και Εφαρμογές	❖ Σχεδιασμός λογισμικού, εφαρμογών για κινητά τηλέφωνα καθώς και άλλων ψηφιακών εφαρμογών ώστε να είναι προσβάσιμα σε άτομα με αναπηρίες. ❖ Ενσωμάτωση δυνατοτήτων προσβασιμότητας, όπως πλοήγηση μέσω πληκτρολογίου, συμβατότητα προγράμματος ανάγνωσης οθόνης και ρυθμιζόμενα μεγέθη κειμένου
3 Προσβασιμότητα Πολυμέσων	❖ Παροχή λεζαντών και απομαγνητοφωνήσεων για περιεχόμενο ήχου και για βίντεο. ❖ Διασφάλιση ότι το περιεχόμενο πολυμέσων είναι πλοηγήσιμο και κατανοητό από άτομα με προβλήματα ακοής ή όρασης.
4 Προσβασιμότητα Εγγράφων	❖ Δημιουργία προσβάσιμων εγγράφων σε μορφές όπως PDF, Word και PowerPoint.

	❖ Διασφάλιση ότι τα έγγραφα είναι αναγνώσιμα από προγράμματα ανάγνωσης οθόνης και ότι περιλαμβάνουν δυνατότητες όπως εναλλακτικό κείμενο για εικόνες, ακολουθούν μια λογική σειρά ανάγνωσης και ότι διαθέτουν προσβάσιμους πίνακες.
5 Υποστηρικτικές Τεχνολογίες	❖ Συμβατότητα με υποστηρικτικές τεχνολογίες, όπως προγράμματα ανάγνωσης οθόνης, λογισμικό αναγνώρισης φωνής και εναλλακτικές συσκευές εισόδου δεδομένων. ❖ Διασφάλιση ότι οι ψηφιακές πλατφόρμες λειτουργούν απρόσκοπτα με αυτές τις τεχνολογίες για την διασφάλιση μιας δίκαιης εμπειρίας χρήστη.
6 Σχεδιασμός Διεπαφής Χρήστη (UI) και Εμπειρίας Χρήστη (UX)	❖ Σχεδιασμός διαισθητικών και εύκολων στην πλοήγηση διεπαφών. ❖ Χρήση σταθερών διατάξεων, σαφών ετικετών και απλών οδηγιών για την ενίσχυση της χρηστικότητας.

Ακολουθούν μερικές πηγές όπου μπορεί κανείς να διαβάσει περισσότερα:

https://delorenzoglobal.com/blog_post/how-can-you-make-a-classroom-more-accessible-for-disabled?Lang=En

<https://slejournal.springeropen.com/articles/10.1186/s40561-019-0113-2>

<https://elearningindustry.com/what-are-the-best-ways-to-create-accessible-education-and-an-inclusive-environment>

Δ: Συνηγορία και Συμμετοχή της Κοινότητας

11. Συμμετοχή στη Συνηγορία: Συμμετέχετε μήπως σε ομάδες υπεράσπισης ή κοινοτικές οργανώσεις που επικεντρώνονται στα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία;
1. Ναι
 2. Όχι
 3. Περιστασιακά
 4. Θα με ενδιέφερε αλλά δεν ξέρω πώς/ αλλά δεν έχω πρόσβαση σε/...
12. Σχόλια και Αναφορά: Μήπως παρέχετε ανατροφοδότηση ή το αναφέρετε όταν αντιμετωπίζετε εμπόδια προσβασιμότητας στην κοινότητα και το περιβάλλον σας;
1. Ναι
 2. Όχι
 3. Κάποτε
 4. Δεν ξέρω πώς και/ή σε ποιον
13. Δίκτυα Υποστήριξης: Έχετε πρόσβαση σε δίκτυα υποστήριξης ή κοινότητες που αντιμετωπίζουν ζητήματα που σχετίζονται με την αναπηρία και τη συμπερίληψη;
1. Ναι
 2. Όχι
 3. Θα ήθελα αλλά δεν ξέρω πώς
 4. Θα ήθελα, αλλά δεν έχω πρόσβαση

14. Αυτο-υπεράσπιση δικαιωμάτων (αγγ. Self-advocacy): Πόσο άνετα αισθάνεστε να υποστηρίξετε τις δικές σας ανάγκες προσβασιμότητας;

1. Πολύ άνετα
2. Κάπως άνετα
3. Δεν είμαι σίγουρη
4. Χρειάζομαι βοήθεια

15. Συνεχής Μάθηση: Είστε αφοσιωμένη στο να μαθαίνετε συνεχώς για τις νέες εξελίξεις στον τομέα της προσβασιμότητας και της συμπερίληψης;

1. Ναι
2. Όχι
3. Περιστασιακά
4. Δεν έχω πληροφορίες όσον αφορά το από πού μπορώ να ξεκινήσω

Η συμμετοχή στην συνηγορία αναφέρεται στην ενεργό συμμετοχή ατόμων ή ομάδων στην υπεράσπιση ενός σκοπού, μιας πολιτικής ή για την προώθηση κάποιας αλλαγής μέσα σε μια κοινότητα ή οργανισμό ή εντός της κυβέρνησης. Περιλαμβάνει τη συμμετοχή σε δραστηριότητες οι οποίες έχουν σχεδιαστεί για να επηρεάσουν την κοινή γνώμη, τις πολιτικές αποφάσεις ή την κατανομή πόρων προκειμένου να επιφέρουν κοινωνικές, πολιτικές ή περιβαλλοντικές αλλαγές. Οι βασικές συνιστώσες και οι δραστηριότητες που συνδέονται με τη συμμετοχή στη συνηγορία είναι η ευαισθητοποίηση και η εκπαίδευση, η δέσμευση και κινητοποίηση, η επιρροή σε θέματα πολιτικής, η σύναψη συμμαχιών, οι εκστρατείες και διάφορες άλλες δράσεις, καθώς και η επικοινωνία και ανταλλαγή μηνυμάτων.

«Μόνοι μας μπορούμε να κάνουμε τόσο λίγα. Μαζί μπορούμε να κάνουμε τόσα

πολλά.» -Helen Keller

Τόσο για τους επαγγελματίες υγείας όσο και για τους εκπαιδευτικούς, είναι σημαντικό να λαμβάνουν υποστήριξη από τους συναδέλφους τους, καθώς η ευημερία των ανθρώπων δεν αφορά μόνο μια πτυχή της καθημερινότητας και δεν αποτελεί μόνο ατομικό ζήτημα – αντιθέτως, οι επαγγελματίες χρειάζεται να ανήκουν σε μια ομάδα στην οποία μπορούν να βρουν υποστήριξη.

Προτείνεται η αναζήτηση ευκαιριών κατάρτισης όσον αφορά τις ειδικές ανάγκες, την προσβασιμότητα και αυτό που αποκαλείται ως «κοινωνική συνταγογράφηση» (αγγ. “social prescribing”). Ο παρακάτω σύνδεσμος θα σας οδηγήσει σε μια δημοσίευση στα αγγλικά υπό τον τίτλο “A toolkit on how to implement social prescribing” (ελλ. *Μια εργαλειοθήκη για τον τρόπο εφαρμογής της κοινωνικής συνταγογράφησης*) η οποία συντάχθηκε από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας σχετικά με τη σημασία της αλληλεπίδρασης όλων των πτυχών της ζωής για την ευημερία των ανθρώπων: <https://www.who.int/publications/i/item/9789290619765>

Επιπλέον πληροφορίες σχετικά με την αυτο-υπεράσπιση (αγγ. “self-advocacy”): <https://www.understood.org/en/articles/the-importance-of-self-advocacy>

Η Συνηγορία και η Νομική Υποστήριξη – Αποτελούνται από τα εξής:

Υπεράσπιση Δικαιωμάτων: Παροχή βοήθειας προς τα άτομα ώστε να κατανοήσουν και να υποστηρίξουν τα δικαιώματά τους.

Νομική Βοήθεια: Παροχή υποστήριξης σε νομικά ζητήματα, όπως κηδεμονία, παροχές και περιπτώσεις διακρίσεων.

Συντονισμός Πόρων: Σύνδεση ατόμων και οικογενειών με πόρους και υπηρεσίες διαθέσιμες στην κοινότητά τους.

Ε: Υποστήριξη από Επαγγελματίες Υγείας και Επαγγελματίες Εκπαίδευσης

16. Επικοινωνία με Επαγγελματίες Υγείας: Αισθάνεστε ότι οι πάροχοι υγειονομικής περίθαλψης επικοινωνούν αποτελεσματικά και με σεβασμό μαζί σας σχετικά με τις ανάγκες που έχετε όσον αφορά την υγεία σας;
1. Ναι
 2. Όχι
 3. Κάποτε
 4. Χρειάζομαι πιο εξατομικευμένη φροντίδα
17. Εξατομικευμένα Σχέδια Φροντίδας Υγείας: Είναι τα σχέδια φροντίδας της υγείας σας προσαρμοσμένα στις συγκεκριμένες ανάγκες και τις προτιμήσεις σας;
1. Ναι
 2. Όχι
 3. Μερικώς
18. Διεθνής Ταξινόμηση της Λειτουργικότητας, της Αναπηρίας και της Υγείας (αγγ. International Classification of Functioning and Health – ICF): Αξιολογούν οι επαγγελματίες υγείας σας την κατάσταση της υγείας σας σύμφωνα με τη Διεθνή Ταξινόμηση της Λειτουργικότητας, της Αναπηρίας και της Υγείας (ICF);
1. Ναι
 2. Όχι
 3. Δεν εφαρμόζεται

19. Συναισθηματική Υποστήριξη: Οι επαγγελματίες υγείας και οι επαγγελματίες εκπαίδευσης παρέχουν επαρκή συναισθηματική υποστήριξη και δείχνουν κατανόηση;

1. Ναι
2. Όχι
3. Κάποτε
4. Περιμένω περισσότερα από αυτούς στον τομέα αυτό

20. Συμβουλευτικές Υπηρεσίες: Έχετε πρόσβαση σε συμβουλευτικές υπηρεσίες ή σε ή υπηρεσίες ψυχικής υγείας, σε περίπτωση που αυτό χρειαστεί;

1. Ναι
2. Όχι
3. Μερικώς
4. Χρειάζομαι περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο πρόσβασης

Υποστήριξη από Επαγγελματίες Υγείας: Οι επαγγελματίες υγείας μπορούν να παρέχουν ένα ευρύ φάσμα υποστήριξης σε άτομα με ειδικές ανάγκες, διασφαλίζοντας ότι λαμβάνουν την κατάλληλη φροντίδα και υποστήριξη για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους. Οι επαγγελματίες υγείας διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στη βελτίωση της ζωής των ατόμων με ειδικές ανάγκες, παρέχοντας ολοκληρωμένη υποστήριξη η οποία ανταποκρίνεται στις ιατρικές, προσωπικές, εκπαιδευτικές, κοινωνικές και συναισθηματικές ανάγκες τους. Αυτή η ολιστική προσέγγιση βοηθά τα άτομα αυτά να επιτύχουν μεγαλύτερη ανεξαρτησία, ένταξη

και συνολική ευημερία.

Ένα σημαντικό έγγραφο που μπορεί να βελτιώσει την επικοινωνία μεταξύ των επαγγελματιών υγείας και εκπαίδευσης είναι η Διεθνής Ταξινόμηση της Λειτουργικότητας, της Αναπηρίας και της Υγείας (ICF). Πρόκειται για μια ταξινόμηση που στοχεύει στην περιγραφή της κατάστασης της υγείας των ανθρώπων σε σχέση με υπαρξιακούς τους τομείς (κοινωνικούς, οικογενειακούς, εργασιακούς), προκειμένου να κατανοηθούν οι δυσκολίες οι οποίες εντός του κοινωνικοπολιτιστικού πλαισίου αναφοράς μπορούν να προκαλέσουν αναπηρία.

<https://www.who.int/standards/classifications/international-classification-of-functioning-disability-and-health>

Αρ.	Είδος υποστήριξης	Λεπτομέρειες
1	Ιατρική και Υγειονομική Περίθαλψη	❖ Τακτική Υγειονομική Περίθαλψη: Τακτικοί έλεγχοι, εμβολιασμοί και διαχείριση χρόνιων παθήσεων. ❖ Εξειδικευμένη Υγειονομική Περίθαλψη: Πρόσβαση σε ειδικούς επαγγελματίες υγείας για παθήσεις όπως επιληψία, εγκεφαλική παράλυση, αυτισμός κ.ά. ❖ Διαχείριση της Φαρμακευτικής Αγωγής: Χορήγηση φαρμάκων και παρακολούθηση για τυχόν παρενέργειες.

		❖ Θεραπείες: Φυσικοθεραπεία, εργοθεραπεία, λογοθεραπεία και θεραπεία συμπεριφοράς προσαρμοσμένη στις ατομικές ανάγκες.
2	Προσωπική Φροντίδα	❖ Καθημερινή Υποστήριξη Διαβίωσης: Βοήθεια με το μπάνιο, το ντύσιμο, την περιποίηση και τη χρήση της τουαλέτας ❖ Υποστήριξη Κινητικότητας: Βοήθεια με τη μετακίνηση, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης βοηθημάτων κινητικότητας, όπως αναπηρικά αμαξίδια, περιπατητές ή προσθετικά ❖ Διατροφή και Σίτιση: Υποστήριξη με τον προγραμματισμό γευμάτων, τη σίτιση και τη διασφάλιση της κάλυψης των διατροφικών αναγκών
3	Συμπεριφορική Υποστήριξη	❖ Συμπεριφορικές Παρεμβάσεις: Ανάπτυξη και εφαρμογή στρατηγικών για τη διαχείριση και τη βελτίωση προκλητικών συμπεριφορών. ❖ Θετική Ενίσχυση: Ενθάρρυνση θετικών συμπεριφορών μέσω ανταμοιβών και ενίσχυσης. ❖ Παρέμβαση σε Κρίση: Παροχή άμεσης υποστήριξης κατά τη διάρκεια κρίσεων

		συμπεριφοράς ή καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.
4	Επαγγελματική Υποστήριξη	❖ Επαγγελματική Κατάρτιση: Παροχή κατάρτισης και υποστήριξης για την ανάπτυξη επαγγελματικών δεξιοτήτων και την προετοιμασία για σκοπούς απασχόλησης. ❖ Διευκολύνσεις στο Χώρο Εργασίας: Βοήθεια για την απόκτηση των απαραίτητων διευκολύνσεων στο χώρο εργασίας. ❖ Υποστηριζόμενη Απασχόληση: Προσφορά καθοδήγησης και υποστήριξης στην εργασία για τη διασφάλιση της επιτυχίας στον τομέα της απασχόλησης.
5	Υποστήριξη από την Οικογένεια και τους Φροντιστές	❖ Ανακουφιστική Φροντίδα: Προσφορά προσωρινής ανακούφισης στους πρωτοβάθμιους φροντιστές του ατόμου, αναλαμβάνοντας την ευθύνη της φροντίδας του για σύντομο χρονικό διάστημα. ❖ Εκπαίδευση και Κατάρτιση: Εκπαίδευση των μελών της οικογένειας και των φροντιστών σχετικά με τον τρόπο παροχής αποτελεσματικής φροντίδας και υποστήριξης. ❖ Ομάδες Υποστήριξης: Δημιουργία ομάδων υποστήριξης όπου οι οικογένειες και οι

		φροντιστές μπορούν να μοιραστούν εμπειρίες και πόρους.
6	Υποστήριξη στην Στέγαση και την Ανεξάρτητη Διαβίωση	❖ Εκπαίδευση για την Απόκτηση Δεξιοτήτων Ανεξάρτητης Διαβίωσης: Μεταφορά δεξιοτήτων απαραίτητων για την ανεξάρτητη διαβίωση, όπως μαγείρεμα, καθαρισμός και κατάρτιση προϋπολογισμού. ❖ Υποστηριζόμενη Στέγαση: Παροχή επιλογών στέγασης με διαφορετικά επίπεδα υποστήριξης τα οποία κυμαίνονται από την ανεξάρτητη έως ομαδική διαβίωση. ❖ Τροποποιήσεις στις Οικίες: Παροχή βοήθειας για εκτέλεση προσαρμογών ώστε οι οικίες να καταστούν πιο προσιτές, όπως για παράδειγμα με την εγκατάσταση ραμπών, κουπαστών (για υποστήριξη στις σκάλες κ.λπ.), καθώς και προσβάσιμων μπάνιων.
7	Υποστήριξη στην Διασκέδαση και την Αναψυχή	❖ Σχεδιασμός Δραστηριοτήτων: Οργάνωση ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων προσαρμοσμένων στα ατομικά ενδιαφέροντα και ικανότητες. ❖ Συμπεριληπτικά Αθλήματα και Χόμπι: Διευκόλυνση της συμμετοχής σε αθλήματα, στις

		τέχνες καθώς και σε άλλα χόμπι που προάγουν τη σωματική και ψυχική ευεξία.
--	--	--

Τέλος, θα θέλαμε να προτείνουμε αυτό που ονομάζουμε «Δέκα Εντολές για την Επικοινωνία»:

- Να μιλάτε απευθείας στο άτομο με αναπηρία και όχι μέσω του/της συνοδού του ή του/της διερμηνέα νοηματικής γλώσσας που μπορεί να είναι παρών.
- Προσφέρετε να κάνετε χειραψία όταν σας συστήνεται κάποιος. Άτομα με περιορισμένη χρήση στα χέρια ή με προσθετικά άκρα μπορούν να σφίξουν τα χέρια. Ακόμη και το να προσφέρουν για χειραψία το αριστερό χέρι είναι ένας αποδεκτός χαιρετισμός.
- Πάντα να συστήντε τον εαυτό σας και τους άλλους που μπορεί να είναι μαζί σας όταν συναντάτε κάποιον με προβλήματα όρασης. Όταν συνομιλείτε στα πλαίσια μιας ομάδας, να θυμάστε να προσδιορίζετε το άτομο με το οποίο μιλάτε. Όταν βγείτε για δείπνο με έναν φίλο με προβλήματα όρασης, ρωτήστε το άτομο αυτό αν είναι απαραίτητο να του/της περιγράψετε τα περιεχόμενα του πιάτου.
- Εάν προσφέρετε βοήθεια, περιμένετε μέχρι να γίνει αποδεκτή η προσφορά. Στη συνέχεια, περιμένετε να λάβετε ή ζητήσετε οδηγίες.
- Αντιμετωπίστε τους ενήλικες ως ενήλικες. Καλέστε τα άτομα με αναπηρίες με το όνομά τους μόνο εάν η ίδια οικειότητα επεκτείνεται και σε άλλα άτομα στην ομάδα. Ποτέ μην συγκαταβαίνετε στα άτομα σε αναπηρικά αμαξίδια χαϊδεύοντάς τα στο κεφάλι ή στον ώμο.
- Μην στηρίζετε ή μην κρατάτε το αναπηρικό αμαξίδιο κάποιου και μην χαϊδεύετε το ζώο υποστήριξής του. Λάβετε υπόψη ότι τα άτομα με αναπηρίες αντιμετωπίζουν τις καρέκλες τους ως προεκτάσεις του σώματός τους. Τα άτομα αυτά κάνουν το ίδιο και με τους σκύλους-οδηγούς και τους σκύλους βοήθειας. Ποτέ μην αποσπάτε την προσοχή ενός ζώου βοήθειας από την εργασία του χωρίς την άδεια του ιδιοκτήτη.
- Χαλαρώστε! Μην ντρέπεστε αν τυχαίνει να χρησιμοποιείτε κοινές εκφράσεις, όπως «Τα λέμε αργότερα» ή «Δεν το έχεις ακούσει;» οι οποίες

φαίνεται να αναφέρονται στην αναπηρία ενός ατόμου.

- Ν' ακούτε προσεκτικά όταν μιλάτε σε ανθρώπους που δυσκολεύονται να μιλήσουν και περιμένετε να τελειώσουν αυτό που λένε. Εάν είναι απαραίτητο, κάντε σύντομες ερωτήσεις που απαιτούν σύντομες απαντήσεις ή ένα νεύμα του κεφαλιού. Ποτέ μην προσποιείστε ότι καταλαβαίνετε. Αντ' αυτού, επαναλάβετε αυτό που καταλάβατε και επιτρέψτε στο άτομο ν' αντιδράσει ανάλογα.
- Να στέκεστε στο ύψος των ματιών όταν μιλάτε σε άτομο σε αναπηρικό αμαξίδιο ή σε άτομο που χρησιμοποιεί πατερίτσες.
- Χτυπήστε απαλά ένα κωφό άτομο στον ώμο ή κουνήστε το χέρι σας για να τραβήξετε την προσοχή του. Κοιτάξτε κατευθείαν το άτομο αυτό και μιλήστε καθαρά, αργά και με τρόπο εκφραστικό για να διαπιστώσετε εάν το άτομο αυτό μπορεί να διαβάσει τα χείλη σας. Στην περίπτωση αυτή, προσπαθήστε να στρέψετε το πρόσωπό σας προς το φως και κρατήστε τα χέρια σας και τυχόν ροφήματα ή φαγητό που κρατάτε μακριά από το στόμα σας καθώς μιλάτε. Ποτέ μην φωνάζετε σε ένα κωφό άτομο. Μιλήστε του απλώς με φυσιολογικό τόνο φωνής.

<https://unitedspinal.org/top-10-disability-etiquette/>

Μεταξύ των απαραίτητων στηρίξεων, πρέπει να ληφθεί υπόψη και να συμπεριληφθεί η ιδιότητα του φροντιστή. Πράγματι, μπορεί να είναι ζωτικής σημασίας γι' αυτόν/αυτήν να υποστηρίξει το άτομο με αυτισμό σε καταστάσεις αισθητηριακής/γνωστικής/συναισθηματικής υπερφόρτωσης (προσαρμογές που αναλύθηκαν παραπάνω), οι οποίες μπορεί να προκαλέσουν δυσκολίες επικοινωνίας με ενδεχόμενα επεισόδια κατάρρευσης(meltdown) ή shutdown (απόδ. διακοπή επαφής με την πραγματικότητα). Η αυτο-διεγερτική συμπεριφορά (stimming) μπορεί να είναι μια στρατηγική που εφαρμόζεται από το αυτιστικό άτομο για την αυτορρύθμιση και την απόσπαση της προσοχής του από τα υπερβολικά αισθητηριακά ερεθίσματα.

Ακολουθούν ορισμένες πηγές για να λάβετε πληροφορίες και να εμβαθύνετε τις γνώσεις σας σχετικά με τις έννοιες Meltdown, Shutdown, Stimming και την αισθητηριακή αντίληψη σε σχέση με τον αυτισμό:

<https://www.leicspart.nhs.uk/autism-space/health-and-lifestyle/meltdowns-and-shutdowns/>

<https://www.autismspeaks.org/sensory-issues>

<https://www.autism.org.uk/advice-and-guidance/topics/behaviour/stimming/all-audiences>

<https://www.bradipiinantartide.com/10-informazioni-utili-se-ti-trovi-a-soccorrere-una-persona-autistica/>

Πρόσθετοι πόροι (όλες οι σελίδες ελέγχθηκαν και επισκέφθηκαν στις 4 Ιουλίου 2024):

- ❖ https://www.pseau.org/outils/ouvrages/ids_water_for_women_gender_equality_and_social_inclusion_self_assessment_tool_2022.pdf
- ❖ https://www.sbcguidance.org/sites/default/files/2024-03/All%20Modules_%20Check%20Yourself_Self-Assessment%20Tool.docx
- ❖ <https://www.nln.org/education/teaching-resources/professional-development-programsteaching-resourcesace-all/ace-d/additional-resources/assessment-of-a-person-with-disability-da31c45c-7836-6c70-9642-ff00005f0421>
- ❖ https://www.fsnnetwork.org/sites/default/files/vaw_tool_2014.pdf
- ❖ <https://www.cbm.org.au/wp-content/uploads/2020/11/CBM-ORGANISATION-ENGAGEMENT-ON-DISABILITY-INCLUSION-TOOL.pdf>
- ❖ https://www.cbm.org/fileadmin/user_upload/CBM_disability_and_gender_analysis_toolkit_accessible.pdf

- ❖ <https://www.ungei.org/sites/default/files/2021-03/Right-to-Education-for-Women-and-Girls-with-Disabilities-2021-eng.pdf>
- ❖ <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2018/12/the-empowerment-of-women-and-girls-with-disabilities>
- ❖ <https://www.unwomen.org/en/what-we-do/women-and-girls-with-disabilities>
- ❖ <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK326685/>
- ❖ <https://www.cdc.gov/healthequity/features/women-disabilities/index.html>
- ❖ <https://nyulangone.org/locations/initiative-for-women-with-disabilities>
- ❖ <https://www.handtalk.me/en/blog/accessibility-in-healthcare/>
- ❖ <https://www.aihw.gov.au/reports/indigenous-australians/improving-the-accessibility-of-health-services-in/summary>
- ❖ https://www.inclusionproject.org/training/?gad_source=1&gclid=CjwKCAjw-O6zBhASEiwAOHeGxbXrR1uwc6Qs3EfMpSsGWKOshNV4d4jlWVcQbQ9w4EnV67r9FgUv1RoC83gQAvD_BwE
- ❖ https://thenoraproject.ngo/?gad_source=1&gclid=CjwKCAjw-O6zBhASEiwAOHeGxa9qVKzSAm-AdHUrNOAqp4tExFjilWZ8m9ZEeC5GCiGT1UPZ6qsfCBoCLR8QAvD_BwE
- ❖ <https://attensi.com/learn/insights/how-to-build-a-more-accessible-learning-and-development-program/>

MOMS

MOTHER MATTERS

Το δικαίωμα των γυναικών με αναπηρία
στη μητρότητα

ΕΡΓΟ ERASMUS PLUS
AP. 2023-I-IT02-KA220-ADU-
000I53664

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/ων και δεν αντανακλούν κατ' ανάγκη τις απόψεις και τις γνώμες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA είναι υπεύθυνοι για το περιεχόμενο ή την ακρίβεια των πληροφοριών που περιλαμβάνονται σε αυτό το έγγραφο.